

Quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji

Kaz Nru. 463/2016

RE u FE

vs

All Invest Company Ltd. (C 22239)

Seduta tad-9 ta' Mejju 2018

L-Arbitru,

Ra l-ilment fejn fil-qosor l-ilmentaturi jghidu:

Illi huma inghataw parir u gew mibjugha mill-provditur ta' servizz l-SNS *Subordinated Bond 2020*, fil-31 t'Awwissu 2012, b'valur nominali ta' €12,000, u li minnu garrbu telf ta' €9,072.20;

Illi l-provditur tas-servizz ma agixxiex fl-ahjar interessi tal-klijenti u kiser l-obbligi fiducjarji tieghu fil-konfront tal-ilmentaturi;

Illi l-ilmentaturi inghataw parir biex jinvestu f'investiment ta' riskju gholi u ma kienx *suitable* jew *appropriate* ghalihom;

Illi peress li ma kellhomx esperjenza ittiehdulhom firem fuq dokumenti bla ma gie spjegat lilhom il-kontenut taghhom liema dokumenti kienu intizi biex jaghtu protezzjoni legali lill-istess provditur tas-servizz u li s-servizz ma kienx *promote and sell* izda saret simulazzjoni tieghu;

Illi l-provditur tas-servizz kiser il-*Best Execution Rules* tal-MiFID u tal-MFSA; il-prezz tal-prodott kien oghla minn dak tas-suq;

Illi l-ilmentaturi ma gewx infurmati bir-riskji li jgorr mieghu investiment subordinat;

Illi l-provditur ma qediex l-obbligi kuntrattwali tieghu u kkommetta *investment misselling*;

Illi l-investment *de quo* ma kienx kompatibbli mac-cirkostanzi personali, l-objettivi finanzjarji u lanqas mal-attitudni tar-riskju tal-ilmentaturi;

Illi l-prodott mibjugh ma kienx *in linea* mat-taghrif fl-investment u l-esperjenza li kellhom l-ilmentaturi u ma setghux jifhmu r-riskji involuti fl-investment rakkomandat. Mhux talli r-riskju abbinat mal-investment ma giex spjegat anzi gie mohbi;

Illi l-*Appropriateness Test* li sar kien wiehed traskurat u minghajr id-diligenza mehtiega u ma sar l-ebda *due diligence* dwar is-sitwazzjoni finanzjarja imweghra tal-SNS Bank u, flimkien mar-riskji abbinati mal-SNS *Subordinated Bond*, ghamlu l-investment mhux tajjeb biex jinbiegh lill-ilmentaturi li kienu *retail clients*;

Talbu lill-provditur tas-servizz jikkompensahom billi jinghataw il-kapital originali investit ta' €9,734.16.

Ra r-risposta tal-provditur tas-servizz li tghid:

1. Illi preliminarjament, l-intempestività ta' dawn il-proceduri, partikolarment tat-tielet talba, u dan stante illi, kif jirrizulta *ex admissis* mill-istess ilmentaturi,¹ ghad hemm proceduri pendenti l-Olanda rigward kumpens dovut lill-investituri tal-prodott *de quo*, u, ghaldaqstant f'dan l-istadju lanqas ma huwa possibbli li jigi asserit li l-ilmentaturi soffrew xi telf;
2. Illi preliminarjament, u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohrajn, in kwantu illi nonostante t-talbiet fl-ilment, l-ilment proprju huwa dikjarat li huwa '*dwar it-telf ta' kapital ta' €9,072.20 u d-dhul minn minn investiment li sar mill-ilmentaturi fil-valur Nominali ta' €12,000 fl-SNS Subordinated Bond 2020*,² jigi except illi hemm diskrepanza fl-ammont

¹ Vide pagna 13, para 6.4 tal-ilment odjern

² Vide pagna 3, para 3.1 tal-ilment odjern

dikjaratament suggett tal-ilment u l-ammont mitlub fit-Talbiet tal-ilmentaturi. Inoltre, jigi eccepit ukoll illi l-esponenti ma hiex il-legittimu kuntradittur tal-ilmentaturi;

3. Illi preliminarjament, u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, l-azzjoni odjerna hija preskritta ai termini tal-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta;
4. Illi preliminarjament, u minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, l-azzjoni odjerna hija perenta ai termini tal-Artikolu 1222(1) tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, in kwantu jidher illi l-ilment odjern jittratta allegazzjoni li sar xiri ta' investiment *SNS Bank NV 6.5%* minghajr il-kunsens tal-ilmentaturi u/jew b'vizzju tal-kunsens taghhom;
5. Illi, minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, in-nazzjonalizzazzjoni tal-*SNS NV Bank*, bit-telf li dan gab mieghu ghandu jitqies bhala '*casus*';
6. Illi hemm kunflitt lampanti u inkompatibilita' bejn l-ilment dwar it-telf effettiv tal-kapital u t-talbiet fl-ilment – l-ilment proprju jirrigwardja t-telf materjali tal-kapital, mentri t-talbiet jirrigwardaw nuqqasijiet regolatorji li r-rimedju ghalihom mhux necessarjament jinkludi, jew ghandu jinkludi hlas tal-kapital mitluf izda izjed, min-natura ta' dawk l-allegazzjonijiet igorru magghom sanzjonijiet diversi u izjed approprjati taht l-Artikolu 26 tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta – u ghaldaqstant it-talbiet tal-ilmentaturi m'ghandhomx jintlaqghu;
7. Illi, minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, l-eccepjenti m'ghandha ebda kontroll u lanqas ma tiggestixxi hija l-investiment *de quo* (*All Invest Company Ltd.* hija biss intermedjarju), u ghaldaqstant ma tistax tinzamm responsabbli ghal kwalunkwe telf li l-investiment seta' garrab;
8. Illi l-ewwel talba tar-rikors promotur lanqas ma tista' tirrizulta stante li l-eccepjenti ma tat ebda parir lill-ilmentaturi;
9. Illi ghall-fini tat-tieni talba, ma hux minnu li l-eccepjenti ma agixxietx sew, jew agixxiet bi ksur ta' xi obbligi inkluz dawk kontrattwali fil-konfront tal-ilmentaturi u l-eccepjenti tichad fermament l-allegazzjonijiet illi l-agir taghha jikkostitwixxi '*negligenza grossolana, culpa lata u recklessness*' u li

hija hatja ta' *misselling* u ghaldaqstant m'ghandhiex tinsab responsabbli ghal ebda danni fil-konfront taghhom;

10. Illi minghajr pregudizzju ghall-eccezzjonijiet l-ohra, it-talba tal-ilmentaturi ghall-imghaxijiet fir-raba' (4) talba tal-ilment hija legalment insostenibbli; illi fl-2008 u fis-snin sussegwenti d-dinja ghattiet mill-akbar krizi fis-swieq finanzjarji mis-snin 1930 'l hawn. Ghalhekk tenut kont tal-andament tas-swieq finanzjarji fi-zmien in kwistjoni, l-ilmentatur ma jistax jassumi, *con il senno del poi*, illi kieku investew flushom f'investment iehor il-kapital taghhom kien ser jibqa' shih u/jew li kien ser jaghmlu dhul jew tkabbir kapitali matul il-perjodu tal-investment taghhom kif qed jippretendu fl-ilment taghhom;
11. Illi l-hames talba ma hiex kontemplata fil-Ligi u, ghaldaqstant, anke kieku dan it-Tribunal Arbitrali kellu jilqa' t-talbiet attrici l-ohra, din it-talba hija improponibbli;
12. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Sema' lill-partijiet

Ra l-atti l-ohra tal-kaz

Jikkonsidra

Fl-ewwel eccezzjoni tieghu il-provditur tas-servizz jghid li l-ilment qed jigi ipprezentat intempestivament peress li ghadhom ghaddejnin proceduri quddiem il-Qorti Olandiza rigward kumpens dovut lill-investituri.

Qabel xejn, ma giex ippruvat li l-ilmentaturi huma partecipi f'din il-kawza anzi dawn jichdu li huma xi parti f'din il-kawza. Ma ngabet l-ebda prova li l-ezitu li jista' jkun hemm minn din il-kawza huwa *erga omnes* u japplika wkoll ghall-ilmentaturi.

Tajjeb jinghad li f'ittra li *All Invest Co Ltd.* baghtet lill-ilmentaturi³ qaltilhom car li flushom kienu intilfu ghax kien hadhom il-Gvern Olandiz: '*As a result a*

³³ A fol 149A

number of bonds issued by this Bank, including the 6.25% 2020 Bond which you hold, have been expropriated and become the property of the Dutch Government. The Government has also more recently confirmed that it does not intend to offer any compensation to Bondholders’.

Barra minn hekk, din l-eccezzjoni hija wahda kontradittorja ma’ dik dwar preskrizzjoni. Filwaqt li l-provditur jghid li l-ilmentaturi hadu azzjoni kmieni (intempestiva), fl-istess nifs jghidu li kellhom jiehdu azzjoni qabel u, ghalhekk, l-azzjoni hija preskritta.

L-Arbitru jinnota wkoll li dan l-ilment huwa dwar *mis-selling* ta’ prodott u li jrid jasal ghalih l-Arbitru hu li jiddeciedi jekk sarx *mis-selling* jew le. *Mis-selling* ta’ prodott jista’ jsir anke jekk l-investitur ma jsofri l-ebda telf ghax jiddependi hafna x’ikun sar qabel u wara l-kuntratt ta’ investiment. Min-naha l-ohra, prodott jista’ jinbiegh tajjeb u l-ilmentatur isofri telf u ma jkollu l-ebda dritt ghal rizarciment.

Ghalkemm fil-prattika investitur jaghmel kaz ghal *mis-selling* wara li normalment ikun sofra telf, jekk isirx *mis-selling* jew le huwa indipendenti mill-*performance* tal-prodott.

L-ilmentaturi qed jilmentaw li peress li l-provditur tas-servizz ma qediex l-obbligi kuntrattwali fil-konfront taghhom u ma segwiex il-ligijiet u regolamenti relattivi meta bieghilhom il-prodott, allura m’hemm xejn intempestiv fl-ilment taghhom u, jekk jirrizuta li sehh *mis-selling* jew ghal xi raguni ohra l-provditur tas-servizz ma qediex l-obbligi tieghu versu l-ilmentaturi, u l-ilment jirrizulta li huwa gust, ekwu u ragonevoli, l-Arbitru jista’ jaghti rimedju kumpensattiv ai termini tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta’ Malta.

Barra minn hekk, din l-eccezzjoni hija f’konflitt mal-eccezzjonijiet tal-preskrizzjoni.

Ghal dawn ir-ragunijiet l-Arbitru qed jichad din l-eccezzjoni.

Illi t-tieni eccezzjoni qed tigi michuda ghax ma gietx pruvata.

Eccezzjonijiet dwar preskrizzjoni:

Il-provditur tas-servizz qed jecepixxi l-preskrizzjoni ai termini tal-Artikoli 1222(1) u 2153 tal-Kodici Civili.

L-Artikolu 1222(1) huwa bazikament immirat meta ssir azzjoni ghar-rexxissjoni ta' obligazzjoni.

Dwar il-preskrizzjoni a bazi tal-Artikolu 1222(1) tal-Kodici Civili, il-ligi tipprovdi li:

'L-azzjoni ghal rexxissjoni minhabba vjolenza, zball, ghemil doluz, stat ta' interdizzjoni, jew nuqqas ta' età, taqa' bil-preskrizzjoni eghluq sentejn (2). Dan jghodd ukoll ghar-rexxissjoni ta' obligazzjonijiet minghajr kawza, jew maghmulin fuq kawza falza.'

Din il-preskrizzjoni ma tapplikax ghal dan il-kaz ghaliex mhix tintalab rexxissjoni ta' obligazzjoni u, ghalhekk, qed tigi michuda.

L-eccezzjoni l-oħra hija bbazata fuq il-preskrizzjoni ai termini tal-Artikolu 2153 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta.

Il-Qrati taghna sostnew:⁴

'Illi l-Qrati taghna dejjem irritennew illi il-preskrizzjoni ta' sentejn imsemmija fl-Artikolu 1917 ta' l-Ordinanza VII tal-1868 (dak li illum hu l-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili) hija applikabbli ghad-danni extra-kontrattwali jigifieri dawk li gejjin mhux minn inadempjenza ta' obligazzjoni imma "ex delictu vel quasi". Meta d-danni huma "ex contractu" ghax gejjin minn vjolazzjoni ta' obligazzjoni, l-preskrizzjoni hija dik ta' hames snin u mhux ta' sentejn.'

Barra minn hekk, kif intqal fil-kawza **Avv Dr. Pio M Valletta pro et noe vs Jenő Torocsik et deciza fis-7 t'Ottubru 2016:**

'Il-fatt li f'kawza attur jitlob il-likwidazzjoni ta' danni ma jfissirx awtomatikament li allura japplika l-Art. 2153 tal-Kodici Civili: "il-preskrizzjoni ta' sentejn li tolqot l-azzjoni ghal danni li ma jkunux kagunati b'reat" hija applikabbli biss fil-kaz ta' danni indipendenti minn obligazzjoni kuntrattwali.' (Stivala vs Colombo , PA, 9/1/1953. VOI XXXVII.ii.622)

Kif anke gie ritenut ricentement mill-Prim'Awla tal-Qorti Civili f'kaz simili kontra provditur ta' servizz finanzjarju⁵ ir-relazzjoni *de quo* hija ta' natura kuntrattwali.

⁴ Go p.l.c. vs Charles Dimech, PA 28/07/2011

⁵ Roland Darmanin Kissaun vs GlobalCapital Financial Management Ltd., PA, 1/06/2017

Anke f'kazi fejn hemm obbligazzjoniji kuntrattwali jistghu jintalbu hlas ta' danni u fil-kaz *de quo*, essenzjalment, qed jinghad li peress li meta inghata l-parir u sar il-kuntratt tal-bejgh tal-prodott, il-provditur tas-servizz naqas mill-obbligi kuntrattwali tieghu meta sehh bejgh hazin ta' prodott, l-ilmentaturi qed jitolbu li f'kaz bhal dan jinghatalhom kumpens ghat-telf li sofrew fil-kapital taghhom minhabba l-agir tal-provditur kif jgri f'kazi ta' *mis-selling* ta' prodott finanzjarju.

In-natura tal-azzjoni lanqas ma tiddependi fuq il-kliem preciz li jintuza u dan gie anke rikonoxxut mill-Qorti.

Kif gie stabbilit mill-Qrati taghna, biex tigi determinata liema preskrizzjoni ghandha tapplika, wiehed irid ihares lejn xiex hija immirata l-azzjoni.

Fis-sentenza fl-ismijiet **Frank German vs Domenico Azzopardi, deciza mill-Qorti tal-Kummerc fit-18 ta' Jannar 1950, jinghad li: 'l-indoli ta' l-azzjoni tigi desunta mhux tant mill-kliem più o meno ezatti tal-att istituttiv tal-gudizzju, imma mill-iskop li ghalih huwa intiz il-gudizzju.'**

Minn dan isegwi li ghall-finijiet tal-eccezzjoni tal-preskrizzjoni sollevata mill-provdituri tas-servizz huwa necessarju li ssir indagini dwar il-vera natura tal-azzjoni li qieghda tigi ezercitata mill-ilmentaturi.

Hekk ukoll, fis-sentenza⁶ fl-ismijiet **Peter Montebello vs Peter Montebello et**, il-Qorti qalet proprju hekk:

'Din hija ghazla li l-ligi taghti lil kull parti attrici, u hija fuq din l-ghazla li jiddependi l-ezitu tal-azzjoni. Dan ifisser li jekk parti taghzel li tressaq il-pretensjonijiet taghha kontra parti ohra fuq kawzali partikolari, l-eccezzjoni li titqanqal mill-parti mharrka kontra l-azzjoni maghmula kontriha trid titkejjel fuq dik il-kawza u mhux fuq x'tahseb il-parti mharrka li setghet kienet il-kawzali vera.'

Fil-kaz odjern, l-ilmentaturi u l-provdituri tas-servizz kellhom relazzjoni kuntrattwali bejniethom kemm meta inghata parir u kemm meta nbiegh lill-

⁶ PA, 25 ta' Settembru 2003

ilmentaturi il-prodott *SNS*. Dan kif anke jirrizulta mill-*File Note*,⁷ mill-***Purchase Contract Note***,⁸ mill-ircevuta⁹ u kif ukoll mix-xhieda tal-partijiet.

Peress li din il-preskrizzjoni hija ibbazata fuq preskrizzjoni akwiljana u r-relazzjoni bejn il-partijiet kienet wahda kuntrattwali, ghalhekk din l-eccezzjoni qieghda wkoll tigi michuda.

Illi dwar l-eccezzjoni tal-*casus*, kif ser jigi spjegat aktar 'il quddiem f'din id-decizjoni, kieku sar *due diligence* ezawrit u akkurat tal-qagħda finanzjarja tal-*SNS Bank*, il-prodott *de quo* ma kellux jinbiegh lill-ilmentaturi u, ghalhekk, ma kienetx kumbinazzjoni li l-Bank falla u li gie nazzjonalizzat mill-Gvern Olandiz galadarba l-Bank ma kienx hallas id-djun li kellu mieghu. Ghalhekk din l-eccezzjoni qieghda wkoll tigi michuda.

Is-sitt eccezzjoni qed tigi wkoll michuda ghaliex m'hemm xejn kontradittorju fl-ilment. L-ilmentaturi qed jghidu li l-agir tal-provditur kiser anke r-regoli mahruga mill-*MFSA* għal-*License Holders* bhalma huwa l-provditur tas-servizz *de quo* li, kif gie spjegat, huma sors normattiv importanti għall-Arbitru biex jasal għad-decizjoni tieghu, u dan kif imnizzel fl-Artikolu 19(3)(c) tal-Kap. 555. Kwalunkwe kumpens li jistghu jieħdu l-ilmentaturi huwa sancit mill-Kap. 555, li jekk l-Arbitru jilqa' l-ilment a bazi ta' dak li huwa gust, ekwu u ragonevoli, skont l-Art. 26(3)(c)(iv) jista' jagħti kumpens.

F'dan il-kaz, il-provditur tas-servizz kien qed jagħmel negozju mal-ilmentaturi bhala principal kif juru d-dokumenti li gew esebiti, u anke mix-xhieda tal-partijiet gie stabbilit li l-ilmentaturi kienu qed jingħataw servizz mill-*All Invest Co. Ltd.* bhala *License Holder* ta' servizzi finanzjarji u fl-ebda hin ma l-ilmentaturi gew mgħarrfa li *All Invest Co. Ltd.* kienet qed tagixxi f'isem haddiehor. Ghalhekk is-seba' eccezzjoni ukoll qieghda tigi michuda.

⁷ A fol 61

⁸ A fol 66

⁹ A fol 65

FIL-MERTU

L-Arbitru jrid jiddeciedi l-ilment b'referenza ghal dak li fil-fehma tieghu huwa ekwu, gust u ragonevoli fic-cirkustanzi partikolari u merti sostantivi tal-kaz.¹⁰

Dan l-ilment jittratta l-prodott *SNS Subordinated Bond 2020* li nbiegh lill-ilmentaturi mill-provditur tas-servizz fl-2012.

Il-Prodott

In-Notes **6.25% SNS Bank NV 2010-2020** (ISIN: XS0552743048) inhargu minn *SNS Bank N.V.* fis-26 ta' Ottubru 2010, b'data tal-maturità 26 ta' Ottubru 2020. Il-kupun kien 6.25% fis-sena. Kellhom *status ta' Tier 2 Subordinated*.

L-*SNS Reaal* hija l-*holding company* ta' *SNS BANK* u kumpanija tal-assikurazzjoni *REAAL N.V.* Skont taghrif li jista' jinkiseb pubblikament, il-pozizzjoni finanzjarja ta' *SNS REAAL* iddeterjorat matul is-snin b'mod partikolari minhabba l-attività diretta fil-proprjetà minn *SNS Property Finance* li *SNS Bank* kien xtara fis-sena 2005.

Id-diprezzament tal-valur tal-portafoll ta' din is-sussisdjarja wassal biex *SNS* jigi nazzjonalizzat fl-1 ta' Frar 2013, b'digriet mill-istat Olandiz.

Fuq perjodu ta' tliet snin qabel ma kien nazzjonalizzat, l-operat u s-sitwazzjoni finanzjarja ta' *SNS Bank* kienu taht skrutinju minn diversi *rating agencies*. Minn zmien ghal zmien, uhud minn dawn l-agenziji ikkummentaw ta' spiss dwar il-qagħda tal-bank u sahansitra baxxew ir-*ratings* fuq il-bank u l-*bonds* mahruġa minnu.

Kienu wkoll qed ibassru li *subordinated bonds* – li l-banek johorgu biex isostnu l-livelli tal-kapital tagħhom - jistghu ma jkollhom lil hadd min isostnihom f'kaz li l-bank li jkun qed johrog il-*bond* ma jasalx biex ihallas.

Subordinated bonds jigu minn tal-ahhar fir-*ranking* f'kaz ta' likwidazzjoni. Infatti, fil-lista ta' kredituri, jirrenkjaw wara l-gvern u *senior creditors*. Il-fatt li dawn il-*bonds* huma *subordinated* ifisser li huma ta' riskju u mhux tajbin ghal kull investitur. Ir-riskji kienu reali u mhux fuq il-karta biss.

¹⁰ Kap. 555, Art.19(3)(b)

Il-fatt li *SNS Bank* kien *systemically important bank* fl-Olanda ma kienx ifisser li, akkost ta' kollox, l-istat kien se jerga' jaghti sostenn finanzjarju lill-bank wara dak li ghamel fis-sena 2008

Fil-mument li l-bank gie nazzjonalizzat, l-istat kien ghadu ma thallasx kollox minn *SNS* fir-rigward ta' din l-ghajnuna finanzjarja li inghata.

Apparti dan, il-fatt li kien digà wiezen lil *SNS* b'sostenn finanzjarju kienet digà indikazzjoni tal-istat finanzjarju tal-bank. Tant hu hekk, li f'nofs is-sena 2012, il-bank kien habbar li kien qed jesplora possibilitajiet biex isahhah il-pozizzjoni tal-kapital tieghu.

Anke f'nofs dik l-istess sena, l-istat Olandiz introduca ligi gdida b'aktar ghodda biex ikun jista' jimmanuvra istituzzjonijiet finanzjarji bi problemi. Huwa veru li hadd ma kien qed ibassar li l-istat kien se juza din il-ligi ghall-ewwel darba fir-rigward tal-*SNS* jew inkella jivvaluta ghal zero l-ishma u *l-bonds subordinated* tal-bank.

Imma l-bank kien digà kellu problemi serji qabel ma sar l-investment fih minn *All Invest* ghall-ilmentaturi. *Subordinated bond* huwa dejjem meqjus bhala investment riskju.

Kif sar il-bejgh tal-prodott

L-ilmentatur jghid li hu u martu, fost affarijiet ohra, kellhom zewg poloz tal-*MSV*. Ircevev xi tliet telefonati in fila jghidulhom li kienu mill-*MSV* u li certu Wallace Falzon ried jiltaqa' maghhom sabiex ikellimhom dwar pakkett tajjeb li kien jghodd ghalihom. Sehhet laqgha ma' Wallace Falzon f'Awwissu 2012.

Qalulu li l-flus li kellhom kienu t-tifdil taghhom tul hajjithom u, ghalhekk, ma riedu l-ebda riskju dwarhom. Qalilhom li l-poloz tal-hajja li ser jaghlqu ahjar ma jergghux jinvestuhom fl-*MSV* imma jinvestuhom fil-Germanja u l-Ingilterra. Qalilhom li fejn kien ser jinvestilhom flushom kien *safe* u ser jerga' jkellimhom biex jaghtihom aktar informazzjoni u jghidilhom fejn jiffirmawlu.

Meta gew biex jiffirmaw indunaw li investment wiehed kien il-Germanja, l-*Commerzbank*, u l-iehor ma kienx l-Ingilterra kif kien qalilhom imma f'bank jismu *SNS Bank*. Qalilhom li l-investment li kien ser jaghmlilhom l-Ingilterra jinsewh

ghax hu kien digà tefagghomlhom l-Olanda gol *SNS Bank* ghax dan kien bank b'sahhtu A+ u jirrendi aktar.

Qalulu li dan il-bank qatt ma kienu semghu bih imma hu serrhilhom mohhhom li kien bank tajjeb u ghaggilhom biex jiffirmaw il-karti minghajr ma qrahomlhom jew spjegahomlom. F'hin minnhom qalulu li kwazi ahjar ma jinvestu xejn u jixtru garaxx minflok, imma hu qalilhom jekk jaghmlu hekk ikunu qed jiggennu.

Qalilhom li l-SNS ma kienx investment riskjuz u huma serrhu rashom peress li hu kien licenzjat mill-MFSA. Qatt ma semmielhom il-kelma '*subordinated*' jew ta spjega taghha.

Fi Frar 2013 infurmahom li kienu tilfu flushom ghaliex il-Gvern Olandiz kien innazzjonalizza l-SNS Bank. Qalilhom biex jinsewhom flushom tal-Olanda u m'hemmx cans li jigu irkuprati. L-SNS falla biss hames xhur wara li Wallace Falzon kien investielhom flushom.

All Invest qatt ma tathom kopja tal-karti li iffirmaw, qatt ma ssemmiet il-kelma *subordinated* u qatt ma semmielhom il-kliem *Promotion and Selling*.¹¹

Dan kollu gie korroborat minn mart l-ilmentatur.¹²

Fl-affidavit tieghu,¹³ Wallace Falzon, ghall-provditur tas-servizz jghid li hu kien ghamel intervista dettaljata mal-ilmentaturi sabiex ikun jaf il-qagħda finanzjarja tagħhom u l-oggettivi li kellhom għall-investment; x'esperjenza passata kellhom u wiegeb kull mistoqsija li staqsewh. Spjega il-prodott u r-riskji assocjati mieghu u ma tahomx garanziji dwar il-*performance* tal-*bonds*. Hu ssuggerielhom prodotti ohra barra l-SNS.

Hu jinsisti li fiz-zmien li bieghilhom is-*subordinated bond* dan kien jitqies bhala investment sikur. Ghalkemm ma semmielhomx il-kelma *subordinated*, però spjegalhom li *junior bond* jirrenkja wara *senior bonds*. Jghid li *mid-dividend statements* kien jirrizulta li l-kapital ma kienx garantit u li '*past performance is not a guide for future performance*'.

¹¹ A fol 49 sa 51

¹² A fol 52

¹³ A fol 181 sa 184

L-Arbitru huwa konvint li l-verzjoni li taw l-ilmentaturi hija aktar verosimili minn dik li tal-provditur tas-servizz. Perezempju, l-provditur tas-servizz jghid li s-servizz li inghata kien ta' *'promote and sell'*, imbaghad, fl-affidavit tieghu jaghti elenku shih ta' kemm spjegalhom affarijiet u kemm ghamilhom konxji tar-riskju u, allura, jammetti hu stess li kien qed jaghtihom parir. Ghalhekk il-provditur qed ikun kontradittorju mieghu stess. Barra minn hekk, filwaqt li jghid li offriehom diversi prodotti ohra apparti l-SNS, dan imkien ma jffigura fil-*File Note*. Fil-kontroezami kien ukoll evaziv fuq diversi mistoqsijiet li sarulu.

Il-provditur tas-servizz jghid ukoll li l-bejgh tal-prodott sar a bazi tas-servizz *promote and sell*, jigifieri ma kienx mibjugh fuq parir tas-Sur Falzon.

Mistoqsi in kontroezami x'indagni ghamel jekk l-ilmentaturi qattx uzaw is-servizz *promote and sell* qabel, il-provditur tas-servizz wiegeb hekk:

'Ma kienx l-obbligu tieghi nara jekk kellhomx esperjenza ta' promote and sell qabel; imma l-obbligu tieghi kien x'qed naghmel magghom. Nghid jiena ma tajthom l-ebda parir, is-servizz kien promote and sell'.¹⁴

F'dan il-kuntest l-Arbitru jinnota li bhala *Licence Holder* ta' servizzi finanzjarji, il-provditur tas-servizz kellu jizvela lill-ilmentaturi xi jfisser is-servizz *promote and sell* li l-ilmentaturi ma kienux jafu xi jfisser. Zgur li l-ilmentaturi ma kienux ser jiffirmaw li huma kienu ser jiehdus servizz minghand espert fil-qasam tas-servizzi finanzjarji u filwaqt li jkun tahom parir jiddikjaraw li hu qatt ma tahom parir.

Ghalhekk, l-Arbitru hu konvint li ghalkemm il-provditur tas-servizz iddeskriva fil-*File Note* li kien qed jaghti servizz *promote and sell* (fejn l-obbligi fuqu huma anqas oneruzi), fil-fatt, kien qed jaghti parir u jbiegh prodott finanzjarju.

Imma anke jekk, ghall-argument biss, jitqies li kien qed jaghti servizz *promote and sell*, skont l-*Investment Services Rules-Standard Licence Conditions (SLC)* mahrugin mill-MFSA (u li l-provditur kien marbut bihom), kellu jaghmel dak li jissejjah *Appropriateness Test*.

Fil-fatt, Regola 2.21, tiddekrivi l-*Appropriateness Test*:

'When assessing whether an Investment Service, other than investment advice or portfolio management, is appropriate for a client, the Licence Holder shall be

¹⁴ A fol 197

required to determine whether that client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in relation to the product or Investment Service offered or demanded.'

L-iskop tal-*Appropriateness Test* huwa intenzjonat sabiex jigi stabbilit jekk l-investitur ghandux *'the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in relation to the product...,'* u b'hekk ikun jista' jasal ghall-konkluzjoni jekk jinvestix jew le.

Ir-regolamenti jzidu illi:¹⁵

'Information regarding the client's or potential client's knowledge and experience in the investment field includes the following, to the extent appropriate to the nature of the client, the nature and extent of the service to be provided and the type of product or transaction envisaged, including their complexity and the risks involved:

- a. the types of service, transaction and Instrument with which the client is familiar;*
- b. the nature, volume, frequency of the client's transactions in Instruments and the period over which they have been carried out;*
- c. the level of education, profession or relevant former profession of the client or potential client.*

L-Arbitru huwa konvint li dan it-test ma sarx kif kellu jsir u sar eżercizzju biss ta' ittikjar ta' kaxxi. Kieku sar sew kellu jwassal ghall-konkluzjoni li l-prodott *de quo* ma kienx addattat ghall-ilmentaturi.

II-Profil tal-Ilmentaturi

Meta wiehed ihares lejn il-profil tal-ilmentaturi jara li l-ilmentatur ghamel biss skola sal-*Form 2* u telaq meta kellu erbatax-il sena. Bada jahdem bhala *panel beater*. Wara li ghamel erba' snin jirregistra ghax-xoghol kien dahal fil-Korp tad-Dejma.

¹⁵ SLC, Regola 2.22

Martu ghamlet skola sal-età obligatorja u ftit li xejn taf taqra u tikteb jew tifhem bl-Ingiliz u hadmet bhala *factory operator*, u wara d-dar bhala mara tad-dar.

Ghal dawk li huma investimenti precedenti kellhom xi fondi fil-VFM tal-Bank of Valletta izda ma jirrizultax li qatt kellhom xi *subordinated bond* bhal dak in kwistjoni. Kellhom zewgi poloz tal-assikurazzjoni fuq il-hajja li ma jitqiesux bhala investimenti ghall-iskop ta' dan il-kaz. Ghalhekk, ma setghux jakkwistaw dik l-*'experience and knowledge'* li taghmilhom kapaci bizzejjed jifhmu l-karatteristici u r-riskji marbuta mal-SNS .

Dan iwassal lill-Arbitru ghall-konvinciment tieghu li dan il-prodott ma kienx *'appropriate'* ghall-ilmentaturi u ma kellux jinbiegh lilhom.

Ghalhekk sehh *mis-selling* tal-prodott.

Il-provditur ma osservax ir-Regola ewlenija li kien marbut biha skont l-*Investment Services Rules-Standard Licence Conditions* mahruqa mill-MFSA u li kienet torbtu liema regola hija intiza biex it-tranzazzjoni tkun wahda gusta:

'When providing Investment Services to clients, a Licence Holder shall act honestly, fairly and professionally in accordance with the best interests of its clients'.¹⁶

Barra minn hekk, ma spjegax dan il-prodott sew u r-riskji inerenti li kien fih, speċjalment ma qalilhomx li kien *subordinated*, li kien l-element ewlieni ta' dan il-prodott u, ghalhekk, il-punt ewlieni tal-kuntratt.

Ghalhekk ma adempixxiex ruhu mal-obbligi kuntrattwali versu l-ilmentaturi u kkommetta bejgh hazin tal-prodott.

Il-provditur ma ssodisfax *'l-aspettattivi ragonevoli u legittimi'*¹⁷ tal-ilmentaturi li riedu investiment li ma jirriskjax il-kapital taghhom

Ghar-ragunijiet kollha 'l fuq moghtija, l-Arbitru jqis l-ilment bhala wiehed ekwu, gust u ragonevoli fic-cirkustanzi partikolari u merti sostantivi tal-kaz.

¹⁶ SLC 2.01

¹⁷ Kap. 555, Art 19(3)(c)

Dan huwa kaz ta' *mis-selling* u l-ilmentaturi ghandhom jigu mpoggija kemm jista' jkun fil-pozizzjoni taghhom qabel ma ghamlu dan l-investment.

Ghalhekk l-Arbitru qed jichad l-ecezzjonijiet tal-provditur tas-servizzu u jilqa' l-ilment sakemm dan huwa kompatibbli ma' din id-decizjoni u *ai termini* tal-Artikolu 26(3)(c)(iv) tal-Kap. 555 tal-Ligijiet ta' Malta, jordna lil *All Invest Co. Ltd.* thallas lill-ilmentaturi s-somma ta' disat elef seba' mija u erbgha u tletin ewro u sittax-il centezmu (€9,734.16), bl-imghax legali mid-data ta' din id-decizjoni sad-data tal-hlas effettiv.

Ghal ragunijiet ta' ekwità u gustizzja, kwalunkwe rikavat li jista' jkun hemm minn dan l-investment (ghalkemm huwa remot) ghandu jinghata lill-provditur tas-servizz wara li jkun hallas lill-ilmentaturi s-somma moghtija f'din id-decizjoni.

L-ispejjez ta' dan il-kaz huma ghall-provditur tas-servizz.

Dr Reno Borg
Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji